

OPALONY (13) *part praet pass pf*

opalony (11), **opalon** (2).

Pierwsze o jasne, a pochylone, drugie o w formach niezłożonych pochylone, w złożonych jasne.

sg *m N* opalony (6), opálón (1); (*attrib*) opálony (3), (*praed*) opálón (1). \diamond *f N* opálną (3). \diamond *n N* opálono (1). \diamond *G* opáln(e)go (1). \diamond *pl N subst* opáln(e) (1).

Składnia dopełnienia sprawcy: opalony od czego (1), *opalony przez co* (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w. s.v. opalić.

1. *Poddany działaniu ognia lecz tylko częściowo spalony; ambustus Calep, Cn; ambesus flammis, semiustus Cn* (10) : Fulguratum, Co od pyorunu zabitego albo opalonego yeft. *Mącz* 139a; *KochFr* 110; *Ambustus* – *Oppalony, nadpalony. Calep* 60a.

*Wyrażenia: »kij, [koł] opalony« = sudis Mącz, Calep [= kij, pal ostro zaciosany, także prymitywna broń] [szyk 2:1] (3): Dobry opaloni mocny/ ki może też być kól albo pal zwan. Mącz 427a; Calep 1025b; Broń zaś łuk profty/ lzáblá ledwo v Hetmáná/ włócznia/ kiy opalony/ proce kręczone/ liodłá z dębu bez náłłaniá *StrykKron* 265; [Sudes Zaunstek Zerdz/ ábo Koł opalony *ArtNom* G4].*

»na poły opalon(y)« (2): *Semiustulandus, Któri ma być ná poły opálón/ nád płomieniem ożón. Mącz* 382a, 382a.

Szereg: »opalon, ożżon« (1): *Praeustum, Náprzód opalono, ożżono. Mącz* 509a.

a. *Poparzony ogniem* (1) : *Ani miecz/ áni ogień/ áni żadné męki/ Mogłyby mię zátzymać: gwałtem/ á przez dzięki/ Y przez miecz/ y przez płomień dárlábym fie k fwému Ránna/ y opalona/ fynowi miłému GórnTroas* 41.

2. *Strawiony przez ogień; spalony* (1) : *Kędy fie tráfi iżby pułtki [tj. miejsca nie zasiedlone] zosłtály/ tego łtrzedz áby nie gniły/ áni opalone były: bo łácwiewy oládzić/ álbo przykryć/ álbo rozebrać/ niż znowu siedlić. GostGosp* 26.

3. *Poddany działaniu promieni słonecznych lub gorącu; wysuszony, ogorzały; insolatus, torridus Mącz; sole torridus Cn* (2) :

Zwroty: »na słońcu opalony« (1): *Insolatus, Ná słońcu wíchły opalony/ ogorzały. Mącz* 398d.

»opalona twarz« (1): *Torrída facies. Opalona/ ogorzała twarz. Mącz* 459d.

Synonimy: 1. nadprażony; 3. ogorzały.

Cf OPALIĆ